

pa z gerundijem: „Potrja je prejem doneska svojo hvalo ponavlja.

In kaj da se reče o napačnem — pred nekimi leti nenavadnem — besednem redu, ki se ga nekateri — bodi iz nedoumnosti, bodi iz trmoglavosti strastno drže, pišo: „Tako zgodilo se je“, namesti: „Tako se je zgodilo“; a sosebnost v odvisnih stavkih o postavljanju besedic: „bi, sem, si, je“ itd. na konec, na pr. „Ako bilo bi potrebno, nam.: „ako bi bilo potrebno“; „če prigodilo se je kaj takega“, namesti: „če se je prigodilo“ — dalje: „gmoten (gmah, gmajna, gmerati) namesti občno evropske: materijalen (ali ne: materijalen), — moraličen namesti moralen.

Tudi glagol: „njergati“, s katerim se neki časnik včasih na dan upa, prilegal bi se bolje tisti dobi, ko se je z enakimi labacizmi, vsakakor germanizmi v caker hodilo. Dixi.

Hrvatska bibliografija.

Znano je, da knjigarska organa „Oesterr. Buchhändler - Correspondenz“ v Beču in „Börsenblatt“ v Lipsiji imata stalno rubriko za bibliografijo. Za ta oddelek dajem jaz od lanskega leta poročilo o jugoslovenskih delih: hrvatskih, srbskih, slovenskih in bolgarskih, in to je z imenom založnikov objavljano v listu „Oesterr. Buchhändler - Correspondenz“. Ta knjigarska oznanila imajo dvojn namen: 1. Takim načinom objavljena dela jemljejo se v Brockhausov „Allgem. Bücherlexikon“, katerega 15. zvezek bode zdaj izšel, zato je niso pozabljeni. 2. Po tem poti naznanjena dela se lahko nahajajo in kupavajo ne samo ta čas, dokler so nova, temveč tudi v prihodnje, kar, žalibog, ni moči posebno pri onih delih, koja zalaga pisatelj ali jih izdajajo literarna društva, katera zato ostanejo nepoznana velikemu knjigotržstvu in zunanjim prijateljem jugoslovenskega slovstva, a v kratkem časi se zabijo, kakor so najbrž izkusili mnogi naši pisatelji, ki so izdajali dela v lastni založbi, in literarna naša društva. Da se pospeši korist, omenjena v prvi točki, in da se pride v okom nazadku, naznanjenemu v drugi točki, more postrežati zgolj bibliografija v knjigarskih organih, kakor je bilo zgoraj omenjeno. Zatorej v interesu naše literature in v interesu pisateljev, koji sami zakladajo svoja dela, ter v interesu književnih družeb in družih izdajateljev in založnikov, najljubnje prosim: naj mi vsakdo, kedar izide kako delo v hrvatskem, srbskem, slovenskem ali bolgarskem jezici, pošlje jeden odtis, da mi ga bode moči uvrstiti v navedeno bibliografijo. Delo naj se pošlje franko, eventuelno pod križnim zavitkom, in cena naj se mu tudi naznani.

Za to naznanilo v bibliografijo se ne plača nikašen honorar ali drugi stroški, razven, da se franko pošlje jeden odtis del.

Vsa takova dela prejemljem v obilnem številu odtisov v komisijo za prodajo občinstvu in na debit za knjigarje, s katerimi imam razširjene zveze po znameniti svoji zalogi in po založbi jugoslovenske naše akademije znanosti in umetnosti, in zaradi tega se nadejam obilnih pošiljatev. Ako se knjige ne pošljó meni v komisijo, prosim, da se mi pri vsaki knjigi naznani firma ali adresa, na katero se morem opirati in kamor se imajo obračati knjigarji, da dobodo delo.

V Zagrebu 23. marcija 1877.

Knjigarna Lavoslava Hartmana v Zagrebu.

Zabavno berilo.

Angora.

Zgodovinski - romantičen obraz.

(Dalje.)

2.

Sultanov seralaj v Brusi! — kako se razlikuje od njegovega seralja v Drinopolji! kakor dan, pa noč; kakor mesec, — njegov svit, pa solčni žar! Tam v Drinopolji poleg vse oholosti kraljuje vendar-le nekova puhlost, tu pa v Brusi dije nekovo čaralno življenje, kakor bi ga prošinjala Aladinova svetilnica! — duša tone, topi se v razkošji, in ti vetriči, ki dišijo po gaji v seralji, zdé se človeku, da so napojeni z dehom sladkega, mamečega razkošja, da nehotoma dremlje duh, telo pa omaguje vsled tega mamljivega vpliva. Ali je kaj čudovitega to, ker je Bajazet prikazal se sredi svojega seralja v Brusi, ker je nadihal se njegovega mamečega zraka, ter zopet pogreznil se v lenost — še več, nego so bile iz nje probudile ga srčne derviševe besede tam v Drinopolji? — ali smemo lenobo imenovati to, če kdo vživa razkošje, kakoršno more izumiti preširna jutrovska obraznost? — Kaj je sultanu na mari država? — njegova država je zdaj harem — in njegovi državljani so najdičnejše krasotice, ki so jih iz vseh kotov sveta zbrali, zato da slavé radovanje; kaj mu je do vojske? — saj vojskuje s haremom in s kratkim časom, s katerim ga saltimbanke — njih ples, in glumci in burkeži — njih igre vzbujajo na nove snubitve; kako izborna slastna je Peloponeška malvazija (vino), ali Cipersko vino, ki so ga zaplodile mlečne kaplje Venerinih prsi, — kaplje, ki so na zemljo kanile, ko je došla Amorja! Kdo bi mogel biti še padišah, — kdo vojščak, kdor je samega razkošja pijan tako, kakor Bajazet? — Bajazet je srečen tako, da je zabil sam na-se, na svet okrog sebe, — na svet, s katerega meni, da je vzletel, zato da vživa vseh sedmih Mohamedovih nebes razkošje.

Kaj se torej ta derviš, ki svojo nagoto ubožno pokriva z raztrgano obleko, mudi v teh dragocenih sobanah padišahovega seralja, — v sobanah, po katerih se ambra mési z rožno vonjavo? — Ne strinja se njegova vnenjost z leskom okrog njega, ne vjemlje se njegovo resno, jezno oko s temi veselimi obrazi, s temi radostnimi razgovori, ki se razlegajo po sobanah, da je čudno, kako je ta čudoviti gost prišel v padišahov seralaj; gotovo ni prišel va-nj zato, da bi razveseljeval druge, ali samega sebe! Zaničljivo gleda prelepo posodje in dragotino po sobi, — zaničljivo pljuje po Perziških šarenicah, po katerih ima prostor, da hodi.

„Ali ni ta svét, ki je ustvaril ga Allahovi deh, z vsemi svojimi vodami in gorami, sè svojimi palmami in sè svojim cvetjem vred krasnejši, — da, ali ni pustina sama, kedar „samum“ po nji raznaša peščene oblake, krasnejša in čistejša od teh vaših otročarij?“ — premišljal je in čudil se derviš — „ali bi morda zemlja, ki jo je Allah ustvaril, ožulila vam podplate, ker jo pokrivete z grehotnimi izdelki človeških rok Allahu na zaničevanje, kakor bi ne bilo dobro to, kar je ustvaril?“ — jezi se sveto razsrjen in v nevolji Indiškega „fakira“ pljuje po stenah in po šarenicah — „uničite le-to!“ — ukazuje skoro glasno — „to vse je satanovo delo, vi pa ste njegovi služniki“ — jezi se in ozira okrog srditih oči, ki izražajo gnjusnost.

A nihče mu ne brani tega njegovega nenavadnega početja, ki močno sramoti padišaha samega, temuč vsakdo se ogiblje njegovih oči, vsem veselost gine z obra-